

Bevæpning av politiet, strengere straffer og forsvarlig domstolsbehandling

Vedtatt av Høyres Studenters Landsstyre 11. april 2021

Bevæpning av politiet

Politiets oppgave er å håndheve statens maktmonopol overfor sivilsamfunnet, forebygge kriminalitet, og opprettholde ro og orden. De siste tiårene har trusselbildet i Norge blitt mer uforutsigbart, med økt fare for terror og mer organisert kriminalitet. For å reagere mot slike trusler må politiet gis virkemidler til å reagere hurtig og effektivt.

Bruk av maktmidler kan ikke være ubegrenset. Utstrakt bruk av maktmidler kan svekke allmennhetens tillit til politiet, og utgjøre en trussel i form av uberettiget maktbruk og uhell. På samme måte kan manglende evne til å reagere adekvat på trusler mot befolkningen svekke tilliten til myndighetene. Avveilingen må ta utgangspunkt i trusselbildet, hvor faren for terror og destabilisering av samfunnet er større enn tidligere.

Høyres Studenter vil

- Tillate punktbevæpning av politiet
- Tillate generell bevæpning av politiet

Strengt, men rettferdig straffenivå

Straffesystemet bør være innrettet slik at det finnes en vei tilbake til samfunnet for de fleste. Reaksjonen må være proporsjonal til forbrytelsen som er begått, og innenfor rammene av hva allmenn- og individualpreventive hensyn tillater, bør individuelle forhold ved den enkelte forbryter må tillegges vekt. Det er et selvstendig poeng at straffenivået harmonerer med allmennhetens rettsfølelse.

For de særlig farlige eller kroniske tilbakefallsforbrytere må hensynet til å verne og beskytte samfunnet veie tyngre. Enkelte straffbare handlinger, som for eksempel terror og landssvik, utgjør en så alvorlig trussel mot samfunnet og rikets sikkerhet at allmennpreventive hensyn tilsier en svært streng reaksjon.

Høyres Studenter vil:

- Beholde et moderat straffenivå i Norge, hvor målet er at de fleste rehabiliteres tilbake til samfunnet som gode samfunnsborgere
- Utvide strafferammen for særlig grove forbrytelser, som for eksempel landssvik og terror, til 50 år
- Heve den generelle maksstraffen fra 21 år til 30 år
- Vurdere økt bruk av samfunnsstraff for unge førstegangsforbrytere

Forsvarlig saksbehandling i domstolene

I 2020 ble reglene om rett til ankebehandling i lagmannsrettene endret. Endringen innebar at regelen om ubetinget rett til ankebehandling for straffbare forhold som kan medføre fengsel i mer enn 6 år ble fjernet. I stedet skal alle anker, også alvorlige straffbare forhold, vurderes etter det alminnelige silingskriteriet om at anken kan nektes fremmet om det er "klart" at anken ikke vil føre frem.

Formålet med endringen er å frigjøre kapasitet i domstolene ved ikke å bruke tid og ressurser på saker som er forsvarlig behandlet i tingretten og som det ikke er sannsynlig at vil få et annet resultat ved ny behandling. Forsvarligheten ble begrunnet i at kriteriet for å nekte - at anken "klart" ikke fører frem - er meget strengt, at avgjørelsen må begrunnes og at nektelsen kan ankes til Høyesterett.

En [gjennomgang foretatt av nettstedet Rett24.no](https://nettstedet.rett24.no) viser at etter lovendringen har én tredel av seksårssakene blitt nektet fremmet til ny behandling i lagmannsrettene. I tillegg har minst fire avgjørelser om å nekte anken fremmet blitt omgjort av Høyesterett.

Selv om gode grunner taler for å begrense saksmengden i domstolene, er det betenkelig ut fra et rettssikkerhetsperspektiv at alvorlige straffesaker nektes reell behandling i to instanser. I stedet for at anker behandles ved hovedforhandling i lagmannsrettene med strenge krav til forsvarlig saksbehandling, er behandlingen nå flyttet til dommernes kontorer uten vitneførsel, muntlighet og åpenhet. Det øker risikoen for uriktige domfellelser og justismord, og er noe en moderne rettsstat må gjøre sitt ytterste for å unngå.

Da ordningen med ubetinget ankerett for de mest alvorlige straffesakene ble innført på nittitallet var den begrunnet i hensynet til tiltaltes rettssikkerhet. Selv om det har vært en utvikling i måten domstolene behandler saker og begrunner avgjørelser siden to-instansreformen, er konsekvensene av uriktige domfellelser så alvorlige at det er påkrevet med visse rettssikkerhetsgarantier. Målsettingen om

å sikre materielt riktige avgjørelser og unngå at uskyldige blir dømt kan ikke vike for ressurs hensyn og innsparinger i domstolene.

Høyres Studenter mener derfor at loven må endres slik at andelen anker fremmes til ny behandling i lagmannsrettene. Vurderingen av om loven bør endres tilbake slik rettstilstanden var før endringen 1. januar 2020 eller ved at kriteriet for å fremme anker skjerpes, må overlates til departementet å vurdere. Målet må være at en større andel ankesaker fremmes til ny behandling, med de rettssikkerhetsgarantier som følger av reglene om muntlig hovedforhandling.

Høyres Studenter vil:

- Gjeninnføre regelen med ubetinget rett til ankebehandling for straffbare forhold som kan medføre fengsel i mer enn 6 år
- Innføre enda strengere kriterier for å nekte anker fremmet til ny behandling i lagmannsrettene